

Nicolae PRELIPCEANU

Moartea vine (și) în pași de dans

Nu în multe repertorii ale teatrelor din România găsești o piesă ca *Dansează... fetele Mundy!* a dramaturgului irlandez Brian Friel. Intitulată *Dancing at Lughnasa* în original, piesa clasicului în viață irlandez, scrisă cu abilitate puțin obișnuită în zilele noastre, poate fi decriptată pe mai multe trepte. Înainte de a ști ceea ce poți afla din programul editat de Naționalul ieșean, povestea și se pare una despre sărăcie și nenoroc, totul fiind tratat în cheie aparent veselă, aparent nepăsătoare. Sau ca sub anestezia iresponsabilității. Faptul că povestitorul, Michael, o ia înaintea acțiunii care se desfășoară sub ochii noștri pe scenă, cu ani, dezvăluind chiar finalul, fără ca acesta să mai ajungă pe scenă altfel decât ca poveste spusă, atrage atenția asupra unui procedeu ingenios și, în cele din urmă, asupra unui dramaturg important, destul de puțin cunoscut la noi.

Dar există pe sub întâmplările care ne trec prin fața ochilor în timpul spectacolului o cheie secretă a piesei, constituită de referințele la un obicei străvechi, celtic, al sărbătorii Lughnasa, festinul primelor fructe, sărbătoarea recoltei, de la 1 august. Într-acolo trimeea titlul inițial al piesei. Dansul celor patru tinere femei și-al mătușii lor, mai în vârstă, firește, plin de viață și energie, care parcă maschează și exorcizează tot răul ce li se întâmplă, ar fi un ecou al festivalului în cinstea zeului Lugh. Dar lupta reală între păgânism și creștinism se dă cu violență sporită în ultimul an de viață al unchiului Jack, preot catolic, fost misionar în Uganda, întors de-acolo cu nostalgia și nebunia energiilor păgâne.

Spectacolul se desfășoară între „copertele“ dansului perechii Ionela și Adrian Ștefan, care constituie trupa de dans irlandez „The sky“, impunând cumva, de la început, ritmul pentru ceea ce va urma, și închizând într-o prelungire nedeterminată mișcarea actorilor, în final. Regizoarea Ada Lupu a știut să construiască un spectacol antrenant, contrapunctat de povestitorul Michael, copil la începutul acțiunii de pe scenă, matur de fapt în colțul de unde continuă să marcheze fapte viitoare și să anunțe veștile rele.

La Brașov, unde am văzut spectacolul, cineva spunea că reprezentația de la Iași a avut un cu totul alt ritm. Impresia spectatorului care sunt, și eram în seara de la Festivalul Dramaturgiei Contemporane, nu e deloc aceasta. E drept, un timp, ritmul preluat de Doina Deleanu, Irina Răduțu, Petronela Grigorescu, Antonela Cornici și Ada Gârțoman-Suhar de la grupul „Cerule“ ar fi putut să pară simplă mască a disperării personajelor Maggie, Chris, Rose, Agnes și Kate. Lipsa oricărui orizont le va fi constrâns pe aceste femei singure să se defuleze în dans, să-și consume energiile, altfel nesolicitate de nimeni și nimic în dans și-n manevrele din jurul unicului bărbat cât de cât interesant, tatăl rătăcitor al copilului uneia dintre ele, cel care revine un timp cu proiecte tot mai irealizabile, Gerry, în interpretarea excelentă a lui Adi Carauleanu. Abia tragedia părintelui Jack (Emil Coșeru), cel ocolit de toți vecinii și cunoscuții pentru că a dat catolicismul pe păgânism, trage semnalul asupra sensurilor ascunse ale piesei.

Doina DELEANU, Antoanela CORNICI, Ada GĂRȚOMAN.

Fără a fi un spectacol uluitor, *Dansează... fetele Mundy!* (cu aceste enervante puncte de suspensie inutile) este una dintre montările care pot interesa un evantai larg de spectatori, referindu-se la mai multe trepte-sensuri. De asemenea, pe mai multe trepte, niveluri, se desfășoară și jocul actorilor, scenografa Rodica Arghir concepându-și construcția, poate instinctiv, poate deliberat, ca o sugestie pentru înțelegerea sensurilor. Felul cum se insinuează răul, finalmente tragicul, în și prin viețile acestor personaje nefericite din start e fascinant, pentru că e extrem de natural. Au proiecte și Gerry (care sfârșește cine știe unde, într-o altă familie, neștiută de aceea căreia îi tot promitea că, până la urmă o va lua de soție), dar și părintele Jack. Acesta din urmă va mai executa un sacrificiu ritual, ca la ugandezii din satul unde a stat 10 ani, înainte de a muri el însuși, ocolit de toată lumea. Nici planurile, mai modeste, ale „fetelor Mundy“ nu se împlinesc. Două dintre ele, aflăm de la povestitor, îndrăznind să evadeze din satul lor, își vor găsi moartea în cruntă mizerie, pe străzile Londrei, celelalte vor îmbătrâni în zadar, în satul lor, într-o mizerie abia mascată. În zadar, însă nu fără a ridica dintre ele, cu sacrificii și greutate, un povestitor, pe cel care le spune spectatorilor povestea, păstrându-le memoria. Un spectacol încheșat, emoționant, bine lucrat de la un capăt la altul.